

සුත්තන්තපිටකෙ

මජ්ඣිමනිකායො

මජ්ඣිමපණ්ණාසකො

3. පරිබ්බාජකවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මා සම්බුද්ධස්ස

2.3.4 දීඝනබ සුත්තං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්බායං.¹ අථ ඛො දීඝනබො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඬිකම්. උපසඬිකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං චිතිසාරෙඤා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතො ඛො දීඝනබො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච:

අහං හි භො ගොතම එවං වාදි එවංදිට්ඨි, සබ්බං මෙ න ඛමතීති. යාපි ඛො තෙ එසා අග්ගිවෙස්සන දිට්ඨි සබ්බං මෙ න ඛමතීති, එසාපි තෙ දිට්ඨි න ඛමතීති. එසා වෙ මෙ භො ගොතම දිට්ඨි බමෙය්‍ය තම්පස්ස තාදිසමෙව, තම්පස්ස තාදිසමෙවාති. අනො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන බහුභි බහුතරා ලොකස්මිං යෙ එවමාහංසු: තම්පස්ස තාදිසමෙව, තම්පස්ස තාදිසමෙවාති. තෙ තඤ්ඤෙව දිට්ඨිං නප්පජහන්ති, අඤ්ඤඤෙව දිට්ඨිං උපාදියන්ති. අනො ඛො තෙ අග්ගිවෙස්සන තනුභි තනුතරා ලොකස්මිං යෙ එවමාහංසු: තම්පස්ස තාදිසමෙව, තම්පස්ස තාදිසමෙවාති. තෙ තඤ්ඤෙව දිට්ඨිං පජහන්ති, අඤ්ඤඤෙව දිට්ඨිං න උපාදියන්ති.

සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මෙ ඛමතී'ති. සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මෙ න ඛමතී'ති. සන්තග්ගිවෙස්සන එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො එකච්චං මෙ ඛමති, එකච්චං මෙ න ඛමතීති.

තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවං වාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මෙ ඛමතී'ති. තෙසමයං දිට්ඨි සාරාගාය සන්තිකෙ සංයොගාය සන්තිකෙ අභිනාදනාය සන්තිකෙ අප්ඤ්ඤාසානාය සන්තිකෙ උපාදානාය සන්තිකෙ.

තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මෙ න ඛමතී'ති. තෙසමයං දිට්ඨි අසාරාගාය සන්තිකෙ අසංයොගාය සන්තිකෙ අනභිනාදනාය සන්තිකෙ අනප්ඤ්ඤාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදානාය සන්තිකෙති.

එවං චුත්තෙ දීඝනබො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: උක්කංසති මෙ භවං ගොතමො දිට්ඨිගතං සමුක්කංසති මෙ භවං ගොතමො දිට්ඨිගත'න්ති.

[8.282] තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: එකච්චං මෙ ඛමති, එකච්චං මෙ න ඛමතී'ති. යා හි ඛො තෙසං ඛමති සායං දිට්ඨි සාරාගාය සන්තිකෙ, සංයොගාය සන්තිකෙ, අභිනාදනාය සන්තිකෙ, අප්ඤ්ඤාසානාය සන්තිකෙ, උපාදානාය සන්තිකෙ. යාහි ඛො තෙසං න ඛමති සායං දිට්ඨි අසාරාගාය සන්තිකෙ අසංයොගාය සන්තිකෙ අනභිනාදනාය සන්තිකෙ අනප්ඤ්ඤාසානාය සන්තිකෙ අනුපාදානාය සන්තිකෙ.

තත්‍රග්ගිවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො සබ්බං මෙ ඛමතී'ති. තත්ථ විඤ්ඤා පුරිසො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යා ඛො මෙ අයං දිට්ඨි සබ්බං මෙ ඛමතී'ති. ඉමඤ්ඤෙව අහං දිට්ඨිං ටාමසා පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරෙය්‍යාං: ඉදමෙව සච්චං, මොඝමඤ්ඤ'න්ති. ද්විති මෙ අස්ස විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදි එවංදිට්ඨි: සබ්බං මෙ න ඛමතීති. යොවායං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා එවංවාදි එවංදිට්ඨි: එකච්චං මෙ ඛමති, එකච්චං මෙ

¹ ගිජ්ඣකුටෙ සුකරබ්බායං - PTS.

න බමනි'නි. ඉමෙහි අස්ස ද්විති විග්ගහො. ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විසානො, විසානෙ සති විහෙසා. ඉති සො විග්ගහස්ථ විවාදස්ථ විසානස්ථ විහෙසස්ථ අත්තනි සම්පස්සමානො තක්ඛෙව දිට්ඨිං පජහති. අස්සස්ථ දිට්ඨිං න උපාදියති. එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති. එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පටිනිස්සග්ගො හොති.

තත්ත්වවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො 'සබ්බං මෙ න බමනි'නි. තස් විස්සං පුරිසො ඉති පටිසක්ඛිකිති: යා බො මෙ අයං දිට්ඨි 'සබ්බං මෙ න බමනි'නි. ඉමස්ථෙ අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරෙය්‍යාං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොසමස්ස'න්ති. ද්විති මෙ අස්ස විග්ගහො. යො වායං සමණො වා බ්බාහමණො වා එවං වාදී එවං දිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ බමනි'නි. යො වායං සමණො වා බ්බාහමණො වා එවං වාදී එවං දිට්ඨි: 'එකච්චං මෙ බමනි, එකච්චං මෙ න බමනි'නි. ඉමෙහි මෙ අස්ස ද්විති විග්ගහො. ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විසානො, විසානෙ සති විහෙසා. ඉති සො විග්ගහස්ථ විවාදස්ථ විසානස්ථ විහෙසස්ථ අත්තනි සම්පස්සමානො තක්ඛෙව දිට්ඨිං පජහති. අස්සස්ථ දිට්ඨිං න උපාදියති. එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති. එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පටිනිස්සග්ගො හොති.

තත්ත්වවෙස්සන යෙ තෙ සමණබ්බාහමණා එවං වාදිනො එවං දිට්ඨිනො: 'එකච්චං මෙ බමනි, එකච්චං මෙ න බමනි'නි. තස් විස්සං පුරිසො ඉති පටිසක්ඛිකිති. යා බො මෙ අයං දිට්ඨි: එකච්චං මෙ බමනි, එකච්චං මෙ න බමනි'නි. ඉමස්ථෙ අහං දිට්ඨිං ථාමසා පරාමස්ස අභිනිවිස්ස වොහරෙය්‍යාං: 'ඉදමෙව සච්චං, මොසමස්ස'න්ති. ද්විති මෙ අස්ස විග්ගහො, යො වායං සමණො වා බ්බාහමණො වා එවං වාදී එවං දිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ බමනි'නි. යො වායං සමණො වා බ්බාහමණො වා එවං වාදී එවං දිට්ඨි: 'සබ්බං මෙ න බමනි'නි. ඉමෙහි මෙ අස්ස ද්විති විග්ගහො. ඉති විග්ගහෙ සති විවාදො, විවාදෙ සති විසානො, විසානෙ සති විහෙසා. ඉති සො විග්ගහස්ථ විවාදස්ථ විසානස්ථ විහෙසස්ථ අත්තනි සම්පස්සමානො තක්ඛෙව දිට්ඨිං පජහති, අස්සස්ථ දිට්ඨිං න උපාදියති. එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පහානං හොති, එවමෙතාසං දිට්ඨිනං පටිනිස්සග්ගො හොති.

[පි.284] අයං බො පනග්ගිවෙස්සන කායො රුපී වාතූම්මහාභුතිකො මාතාපෙත්තිකසම්මභවො ඔදනකුම්මාසුප්පයො අනිච්චවිජාදනපරිමද්දනහෙදනවිද්ධං සනධම්මො, අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඩතො සල්ලතො අසනො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුස්සුතො අනත්තතො සමනුපස්සිතබ්බො. තස්සිමං කායං අනිච්චතො දුක්ඛතො රොගතො ගණ්ඩතො සල්ලතො අසනො ආබාධතො පරතො පලොකතො සුස්සුතො අනත්තතො සමනුපස්සනො යො කායස්මිං කායච්ඡද්‍යො කායස්සෙනො කායන්තයනා සා පභීයති.

තිස්සො බො ඉමා අග්ගිවෙස්සන වෙදනා: සුඛා වෙදනා දුක්ඛා වෙදනා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. යස්මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති. නෙව තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. න අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති. සුඛංයෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති, දුක්ඛංයෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති. යස්මිං අග්ගිවෙස්සන සමයෙ අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං වෙදෙති, නෙව තස්මිං සමයෙ සුඛං වෙදනං වෙදෙති, න දුක්ඛං වෙදනං වෙදෙති. අදුක්ඛමසුඛංයෙව තස්මිං සමයෙ වෙදනං වෙදෙති.

සුඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා අනිච්චා සඬ්ඛතා පටිච්චසමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරොධධම්මා, දුක්ඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා අනිච්චා සඬ්ඛතා පටිච්චසමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරොධධම්මා, අදුක්ඛමසුඛාපි බො අග්ගිවෙස්සන වෙදනා අනිච්චා සඬ්ඛතා පටිච්චසමුප්පන්නා ඛයධම්මා වයධම්මා විරාගධම්මා නිරොධධම්මා.

එවං පස්සං අග්ගිවෙස්සන සුත්තවා අරියසාවකො සුඛායපි වෙදනාය නිබ්බිද්දති, දුක්ඛායපි වෙදනාය නිබ්බිද්දති, අදුක්ඛමසුඛායපි වෙදනාය නිබ්බිද්දති. නිබ්බිද්දං විරජ්ජති, විරාගා විමුච්චති, විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණ්ණ ජාති, චුක්ඛිතං භුක්තමරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉත්තන්තායාති පජානාති. එවං විමුක්තවිත්තො බො අග්ගිවෙස්සන භික්ඛු න කෙනවි සංවදති. න කෙනවි විවදති. යස්ථෙ ලොකෙ චුත්තං තෙනෙව වොහරති අපරාමසන්ති.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො භගවතො පිට්ඨිතො ධීතො හොති භගවත්තං විජයමානො.¹ අථ බො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස එතදභොසි: තෙසං තෙසං කිර නො භගවා ධම්මානං අභිඤ්ඤා පභාණමාහ. තෙසං තෙසං කිර නො සුගතො ධම්මානං අභිඤ්ඤා පටිනිස්සග්ගමාහාති. ඉති'හිදං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පටිසඤ්චික්ඛතො අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුවිචි. දීඝනඛස්ස පන පරිබ්බාජකස්ස වීරජං චිතමලං ධම්මවක්ඛුං උදපාදි: යං කිඤ්චි සමුදය ධම්මං, සබ්බන්තං නිරොධධම්මන්ති.

[පි.286] අථ බො දීඝනඛො පරිබ්බාජකො දිට්ඨධම්මො පත්තධම්මො විදිතධම්මො පරියොගාල්භධම්මො තිණ්ණවිචිකිචිජො විගතකථංඛකථො වෙසාරජ්ජප්පත්තො අපරජ්ජව්වයො සත්ථුසාසනෙ භගවත්තං එතදවොච:

අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුල්භස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අක්කාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය, වක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛිත්තිති. එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භගවත්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඬ්ඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

දීඝනඛසුත්තං වතුඤ්ඤං.

යන්තරාපිතො: ධම්මගිරි

සොධාපිතො: එච්. ඒ. අමරතුංග මහාසයෙන

¹ විජමානො - PTS.